

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้*
ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
IN THE SPECIAL DEVELOPMENT AREA IN SOUTHERN BORDER
PROVINCES

อิสทนนท์ อีแต

Isthanon Ee-tae

ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์

Prapatpong Senarith

นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ

Nitwadee Jirarotephinyo

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Faculty of Education, Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand

E-mail: mahsoh2512@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มการบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แกนหลัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 644 คน กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของ Taro Yamane ได้จำนวน 518 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิค PNI_{modified} ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนา

* Received 28 February 2023; Revised 26 March 2023; Accepted 29 March 2023

พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านที่มีค่าดัชนีสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 รายละเอียดของการบริหารงานวิชาการ และส่วนที่ 2 แนวทางการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้สูงในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา, พื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

The objective of this article research were: 1) to study the current and desirable conditions of the Academic Administration of Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office in the Special Development Area in Southern Border Provinces. 2) to analyze the needs needed to improve the Academic Administration of Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office in the Special Development Area in Southern Border Provinces. It was mixed research. The population was the School Director Deputy Director of the School Head of Academic Administration Group and Heads of Core Learning Subject Group, under the Secondary Education Service Area Office in the Special Development Area in Southern Border Provinces. There were 644 people, the sample size was determined by Taro Yamane's formula, and there were 518 people. The tool used for quantitative and qualitative research was a questionnaire. The statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified} technique. The research findings were as follows: 1) The current state of Academic Administration of Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office in the Special Development Area in Southern Border Provinces. Overall, there was a moderate level. As for the desirable condition, overall, there was a high level. 2) Necessary needs for Academic Administration. The aspect with the highest demand index was the Educational Institute curriculum, followed by the

Development of learning resources. Academic administration of Educational Institutions under the Secondary Educational Service Area Office in the Special Development Area in Southern Border Provinces. There were 2 important components: Part 1 Details of Academic Administration and Part 2 Guidelines for Implementation of Academic Administration. Overall, there was a high level of suitability for use, and there was a high level of possibility.

Keywords: Academic Administration, Educational Institutions, The Secondary Educational Service Area Office, The Special Development Area In Southern Border Provinces

บทนำ

การบริหารและการจัดการศึกษาของไทยภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 6 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และการจัดการศึกษาเน้นกระบวนการในการพัฒนาคนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม ตั้งแต่รากฐานชีวิตและต่อเนื่องตลอดชีวิต จึงนำมาสู่การศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในที่สุด การจัดการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องขับเคลื่อนให้ทุกระดับมีการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการตามกฎหมายให้เป็นไปตามประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาในระยะ 20 ปี ไว้ 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560ก) การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนามุ่งสู่ความเป็นเลิศ ภายใต้รูปแบบการบริหารการศึกษาแนวใหม่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ได้รับการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการโดยตรงในการจัดการให้นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะสำคัญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งงานสำคัญๆ ของโรงเรียน คือ งานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

โรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับงานวิชาการ ด้วยเหตุนี้งานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งเปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน (พระวิเชียร สืหาบุตร, 2557) ในเรื่องนี้ เดวิส และโธมัส (David, C. & Thomas, D. A., 1989) กล่าวว่า การที่สถานศึกษามีการบริหารงานด้านวิชาการที่เข้มแข็งจะช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น การจัดการศึกษาถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการให้มีความเหมาะสม ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา และงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาเป็นงานที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นนิติบุคคลที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สถานศึกษามีการแบ่งโครงสร้างภายในตามกฎหมายกระทรวง และเป็นไปตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2560 ได้แบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสถานศึกษามีภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียนครอบคลุมใน 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ซึ่งงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักในบทบาทที่สำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยในอนาคต สถานศึกษาจำเป็นต้องสรรหาแนวทางในการบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กระบวนการบริหารงานวิชาการจึงมีส่วนสำคัญที่จะนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษานั้นเป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องร่วมกันวางแผนในการพัฒนาจัดการศึกษา มีการวางแผนในเชิงกลยุทธ์ เพื่อการนำไปปฏิบัติและต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งการบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นอย่างสูง เนื่องจากภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารต้องใช้เทคนิควิธีการในการบริหารโดยอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ในการบริหารเข้ามาดำเนินการตามกระบวนการ บริหารงานวิชาการ ส่งเสริมสนับสนุนร่วมคิด ร่วมทำ การทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยได้รับการเตรียมความพร้อม มองเห็นคุณค่ามีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนถึง การแสดงความคิดเห็นต่องานวิชาการ เพื่อใช้ในการ

วางแผนปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามที่ต้องการ (สุพรรณิกาสีอาด, 2554)

พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นแตกต่างจากจังหวัดอื่น และมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิด ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศเพื่อนบ้าน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเห็นชอบในการกำหนดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อำเภอจะนะ อำเภอนาหวี อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอเทพา) และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้ชื่อการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560ข) สำหรับในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดน ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส มี 17 โรงเรียน 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี มี 17 โรงเรียน 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา มี 12 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2565) และจากปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบในพื้นที่ทั้งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาด้วย ประกอบกับผลการประเมินตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของทั้งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลการปฏิบัติงานตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาตรฐาน แต่ยังต้องพัฒนาเพื่อยกระดับให้อยู่ในระดับคุณภาพ และผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกกลุ่มสาระ จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเร่งด่วน ซึ่งการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีส่วนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสร้างผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากที่มาและความสำคัญของการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อให้ได้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาให้มีพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานและบูรณาการผลของการวิจัยเข้าด้วยกัน เพื่อความสมบูรณ์และความเชื่อถือได้ของผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มการบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แกนหลัก 8 คน รวมจำนวน 14 คน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส มี 17 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี มี 17 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา มี 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 46 โรงเรียน จำนวนรวม 644 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มการบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แกนหลัก ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยะลา ผู้วิจัยใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane, T. (Yamane, T., 1973) ความคลาดเคลื่อน 95% ได้

จำนวน 37 โรงเรียน และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 518 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มตัวอย่าง แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยจะประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย และนำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงจนกว่าจะอนุมัติผ่านร่างแบบสอบถาม

3.2 การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญต้องมีประสบการณ์โดยตรงด้านบริหารการศึกษายอย่างน้อย 10 ปี 2) ทดลองใช้เครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเอง ตรวจสอบรายละเอียดและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนจนครบตามจำนวน 3) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ตรวจสอบเช็คความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถาม 2) นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ 3) วิเคราะห์หาระดับความคิดเห็นโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) 2) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลในมุมมองของผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อกำหนดระดับความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งสองชุดด้วยวิธี Modified Priority Needs Index หรือค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของ (สุวิมล ร่องวาณิช, 2550) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$PNI_{Modified} = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ $PNI_{Modified}$ หมายถึง ค่าดัชนีการจัดเรียงอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I (Importance) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ

D (Degree of Success) หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ

2. จัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาตามกรอบการบริหารงานวิชาการ และวิเคราะห์หาค่าระดับความต้องการจำเป็น (PNI) ที่มีค่ามากที่สุดไปน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมเพื่อหาการบริหารงานวิชาการที่ต้องการการปรับปรุงสูงสุด

4. ยกร่างการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พึงประสงค์

1. กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสำหรับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา
2. พัฒนาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา โดยนำแนวคิดและหลักการในการบริหารงานวิชาการมากำหนดโครงสร้าง กำหนดรายละเอียดองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการจากการพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ดังนั้นรายละเอียดของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ชื่อเรื่อง 2) จุดเน้นของการบริหารงานวิชาการ 3) ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และ 4) การนำการบริหารงานวิชาการไปใช้

3. นำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาที่พัฒนาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ก่อนนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านการบริหาร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญ

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ในรายงานวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์และเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, S.D. = .514) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติในปัจจุบันสูงสุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = .461) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติในปัจจุบันต่ำสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = .541)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = .199) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์สูงสุด ได้แก่ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = .408) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติที่พึงประสงค์ต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .349)

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็นในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.12$) และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการต่ำสุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการแนะแนวการศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.05$) เท่ากัน ตามลำดับ

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 รายละเอียดของการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่ 2 แนวทางการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) จุดเน้นของการบริหารงานวิชาการ 3) ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อเรื่อง การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN THE SPECIAL DEVELOPMENT AREA IN SOUTHERN BORDER PROVINCES)

2. จุดเน้นของการบริหารงานวิชาการ

2.1 เป็นจุดเน้นการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 8 ด้าน

2.2 แสดงทักษะของผู้บริหารที่มีความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการอย่างครอบคลุม เพื่อให้สามารถรวมแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 วิธีการทำงานคำนึงถึงช่องว่างระหว่างปัจจุบันและอนาคตหรือสิ่งที่ต้องการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา

2.4 บทบาทของผู้บริหารที่เป็นมากกว่าผู้ทำหน้าที่บริหารงาน โดยช่วยเหลือ วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา

3. ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญอย่างครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งจะมียุทธศาสตร์ประกอบทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 3) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 4) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 5) การนิเทศการศึกษา 6) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 7) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 8) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ส่วนที่ 2 แนวทางการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา เป็นรูปแบบที่มีลักษณะครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของจุดเน้นการบริหารงานวิชาการที่มีความเหมาะสมแก่ฝ่ายผู้บริหารและผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งส่งเสริมความสมดุลของการบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการสถานศึกษา ดังนั้น แนวทางการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้ให้เกิดประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องให้ความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ

1.1 หน่วยงานทางการศึกษาที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการการบริหารงานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ในระหว่างประจำการเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้รับผิดชอบการบริหารงานวิชาการจะต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ สามารถเป็นที่ยอมรับแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน และนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการบริหารงานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์การต่อไป

1.3 ผู้บริหารควรมีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่น ช่วยแก้ปัญหาการบริหารงาน

1.4 ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ และทักษะของบุคลากรที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์การการบริหารงานแบบมืออาชีพ

2. ด้านแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ของการบริหารงานวิชาการ

2.1 ควรมีการกำหนดพันธกิจของฝ่ายการบริหารงานวิชาการให้ครอบคลุมการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอก

2.2 การบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารงานวิชาการนำไปใช้ในการบริหารงานของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในอนาคตต่อไป ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรตำแหน่งอื่น ๆ ได้

2.3 ผลการศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จในครั้งนี้จะเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยในการกำหนดทิศทางการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในอนาคตต่อไป

2.4 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สามารถรวมกลุ่มหรือแยกกลุ่มในการบริหารงานได้ตามสภาพปัญหาการปฏิบัติงาน

2.5 ผู้บริหารควรมีการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีวิธีการทำงานที่เหมาะสมครบกระบวนการทำงาน

2.6 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้จะแสดงให้เห็นถึงจุดเน้นของการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านทั้ง 8 ด้านเท่านั้น

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .450) และมีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .323) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้สูงสุด ได้แก่ ชื่อเรื่อง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .666) ด้านที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้ต่ำสุด ได้แก่ ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .344) สำหรับด้านที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้สูงสุด ได้แก่ ชื่อเรื่อง ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .527) ด้านที่ระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ต่ำสุด ได้แก่ ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .060)

อภิปรายผล

การศึกษาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติในปัจจุบันสูงสุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช หวังตระกูล ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยเพื่อสร้างความเป็นผู้นำด้านการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน (มาโนช หวังตระกูล, 2557) และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลดา เรืองเจริญ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิไลดา เรืองเจริญ, 2558) ซึ่งพบว่าในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลการทดสอบทางการศึกษายังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ประกอบกับยังมีปัญหาต่อการสร้างความเข้าใจในบทเรียนของผู้เรียน และยังคงเป็นปัญหาหลักของการศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติที่พึง ประสงค์สูงสุด ได้แก่ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช หวังตระกูล ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยเพื่อสร้างความเป็นผู้นำด้านการศึกษาในกลุ่ม ประเทศอาเซียน (มาโนช หวังตระกูล, 2557) ซึ่งพบว่า ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้การผลิตรายงานเพื่อรองรับโครงการต้นแบบเมืองสามเหลี่ยม มั่นคง มั่ง คั่ง ยั่งยืน จำเป็นต้องมีระบบการจัดการศึกษาที่เข้มแข็ง เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่แก่นักเรียนได้ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

โดยมีรายละเอียดการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่น 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และ เทียบโอนประสบการณ์ 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาการใช้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) ด้านการ นิเทศการศึกษา 8) ด้านการแนะแนวการศึกษา 9) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายใน 10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) ด้านการประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12) ด้านการส่งเสริมงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัย ชารมัลย์ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สมัย ชารมัลย์, 2559) และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยุทธนา เกื้อกุล ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560) ซึ่งพบว่าในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องมีระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการ จึงควรให้ ความสำคัญกับการกำหนดองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาให้ได้มาตรฐานต่อไป

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการประเมินความต้องการความจำเป็นในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัด ชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการบริหารผลการปฏิบัติงาน

สูงสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา ทองหง่า ศึกษา เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิภา ทองหง่า, 2554) ซึ่งพบว่าในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัญหาหลักของการศึกษายังเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 รายละเอียดของรูปแบบ ส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลวิภา สีขเรศ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงพุทธ บูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ (มลวิภา สีขเรศ, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัย ชารมालย์ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สมัย ชารมालย์, 2559) ซึ่งพบว่าในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องใช้องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนแนวทางในการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ของการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับความเหมาะสมของการนำไปใช้สูงสุด ได้แก่ ชื่อเรื่อง สำหรับด้านที่มีระดับความเป็นไปได้ของการนำไปใช้สูงสุด ได้แก่ ชื่อเรื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลดา เรื่องเจริญ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิไลดา เรื่องเจริญ, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดเกียรติ ชันธิพิมูล ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (เทอดเกียรติ ชันธิพิมูล, 2560) ซึ่งพบว่าในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้การจัดการศึกษายังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อรองรับโครงการต้นแบบเมืองสามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ทำให้ได้รูปแบบฉบับสมบูรณ์ดังนี้

“การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ในเขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้”

Academic Administration of Educational Institutions under the Secondary
Educational Service Area Office in the Special Development Area
in Southern Border Provinces

จุดเน้นของการบริหารงานวิชาการ

บทบาทของผู้บริหาร	วิธีการทำงาน	ทักษะของผู้บริหาร	การบริหารงาน วิชาการ
-------------------	--------------	-------------------	-------------------------

ลักษณะสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	2. การพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้	3. การพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ ภายใน	4. การส่งเสริม ความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน
5. การนิเทศ การศึกษา	6. การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	7. การประสาน ความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและ องค์กรอื่น	8. การส่งเสริม สนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัด การศึกษา

แนวทางการนำการบริหารงานวิชาการไปใช้

การให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ	แนวทางการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้
---------------------------------------	--------------------------------

ภาพที่ 1 การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ใน
เขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ใน
เขตพื้นที่พัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงาน
วิชาการสถานศึกษา ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของ

การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการวิเคราะห์ความต้องการความจำเป็นในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อ การนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 2) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ สถานศึกษาควรสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 4) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน สถานศึกษาควรจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน 5) ด้าน การนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ 1) ควรนำการบริหารงานวิชาการ ไปทดลองใช้ เพื่อนำร่องการใช้การบริหารงานวิชาการต่อไป 2) ควรมีการติดตามผลการนำการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ทั้ง 8 ด้านไปใช้ 3) ควรมีการศึกษาวิจัยถึงจุดอ่อน ข้อจำกัด และทำการปรับปรุง การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาให้สอดคล้องต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา 4) ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2560ข). แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- เทอดเกียรติ ชันธิพิมูล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก หน้า 18-20 (19 ธันวาคม 2545).

- พระวิเชียร สีสหาบุตร. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัยในสังคมอนาคต. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒน
ศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มลวิภา สีขเรศ. (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงพุทธบูรณการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารบัณฑิตศึกษา
ปริทรรศน์, 12(2), 127-143.
- มานิช หวังตระกูล. (2557). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาของ
ประเทศไทยเพื่อสร้างความเป็นผู้นำด้านการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน. ใน ดุษฎี
นิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิตย.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. ใน
ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิภา ทองหง่า. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน
ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วิไลดา เรืองเจริญ. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมัย ชารมลาย. (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
ประเภทสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2565). สถานศึกษาใน
สังกัด. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2565 จาก <http://www.sesao15.go.th/web15/>
- สุพรรณิกา สีสอาด. (2554). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ
อนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- David, C. & Thomas, D. A. (1989). Leadership in Organization. (2nd ed.). Englewood
Cliffs, NJ: P Hall.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.